

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams **2** rub.
pusmečiui **1** rub.
be prisiuntimo metams **1** rub. **40** kap.
pusmečiui **70** kap.

Rėdaktija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

Kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį **4** kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 30 kap. ant atskiro lapo 15 kap.
Už nekrologus imama kaip už apgarsinimus.

№ 15.

Kaunas. d. 28 kovo (10 balandžio) 1906 m.

Pirmi metai.

Kurie esate užsirašę „Nedėldienio Skaitymą“ ketvirčiui metų, tiems primename, kad jau metas užrašyti tolesniam laikui, jei nori gauti laikraštį be pertrukio.

EGZAMINAI

įstojantiems į Kauno Dvasiškąją Seminariją paskirti ant **17 d. Balandžio mėnesio.**

24 Kovo į Vastijos Patarmės sąnarius nuo Kauno gub. išrinkta **Gr. Al. Tiškevyčius** iš Kretingos.

26 kovo atlikta rinkimai atstovų į Vastijos Dumą nuo Kauno gubernijos. Tapo išrinkti į atstovus: 1) **Laurynas Lopas**, 26 metų, lietuvis Krukių valsčiaus ir parapijos, Šaulių pav., katalikas, Dorpato universiteto studentas; 2) **Juozapas Kubilius**, 27 metų, lietuvis, katalikas, Panemunėlio valsčiaus, Ežerėnų pav., 8 klesų mokslu; 3) **Kunigas Jarulaitis**, Plungės dėkanas; 4) **Juozapas Sabalys**, lietuvis, katalikas, Aluntos valsčiaus Ukmergės pav., 5 klesų mokslu; 5) **Česlavas Milvydas**, 35 metų, katalikas, dvarponis, prisiekusis advokatas, Šaulių mieste gyv., ir 6) **Leontijus Bramson**, žydas, prisiekusio advokato pagalbininkas.

APIE SOCIJALIŠKĄ KLAUSIMĄ.

(Ištrauktis iš aplinkraščio arcivyskupo Bilčevski'o.)

Dabarčiai laikai—tai viena iš sunkiausių valandų, kurias kuometnors žmogija yra perleidusi. Tarytum, užgriuvo ant mūsų švino dangtis, po kuriuomi trošku mums visiems. Visiems baisu žiurint į dabartį, neramu pamislyjus apie ateitį. Nepasikakinančiųjų skaitlius auga kasdien. Girdisi šauksmai, kad reikia permaintyti ir pataisyti esamąją žmogijos tvarką ir padėjimą. Mokslinčiai ir darbininkai, valdininkai ir valdomieji tariasi ir rašo apie socijališką klausimą.

Socijališku klausimu vadiname tą klausimą, kaip reikia sutvarkyti santikiai ir sugyvenimas tarp turtingųjų ir beturčių, tarp darbadavių ir darbininkų, ir

visuotinai tarp vienu ir kitų sluogsnių ir luomų, idant kiekvienas gautų tatau, kas jam teisingai priguli ir pasiektų galimą pasaulėje gerovę.

Klausimas tatau nelengvas, nės kaip šventasis Tėvas patėmyjo aplinkraštyje „apie darbininkų klausimą“, nemaža užduotis atmieruoti tiesas ir savitarpes priedermes turtingųjų ir beturčių, kapitalo ir darbo. Yra tai užduotis pilna pavojų dėlto, kad skaitlingi erzintojai, kurie apšaukia savę vienantiniais darbininkų apgynėjais, tiek jau įsunkė melo ir neapkantos į darbininkus ir artojus ir visuotinai į visus vargdienius, tiek jau prižadėjo beturčiams ir teip nekartą iškreipė jų sveiką, teisingą pažvilgi, juog kiekvienas mažiaus težadąs dėlto vien jau yra nužvelgiamas, buk einąs išvien su turtingiaisiais ir darbadaiviais prieš amatninką, darbininką ir valstietį. Iš kitos vėl pusės turtingieji gatavi samprotauti, buk Bažnyčia perdaug esanti prielanki beturčiams nėt su skriauda turtingiems, jei tik kunigai primena darbadaiviams, kad darbininkai ne pačias tik priedermes turi, bet ir šventas teises, kaipo krikščionis, vaikų tėvai ir ukesai (obivateliai), kurių gi teisių nėvienam nėra leista niekinti ir mindyti.

Įpatinągą painumą turi tas klausimas mūsų krašte, kuriame visuotinai maža tėra žmonių turtiugų, kuriame didesnės pramonės ir pirklybos kaip ir nėra. Visuotinai žinoma, kad didieji žemvaldžiai ir miestuose namų savininkai kartais esti labjaus įsiskolinę ir sunkiaus verčiasi, neg ukininkai ant keliolikos arba ir keleto margių geros žemės.

Viešpačiam Jezui labai rupėjo, kad žmonės neturėjo duonos. Rupestis apie dangišką žmonių laimę Jo mislies ir širdies ant tiek neužvaldė, idant nebetutų atjautęs ir žemiškų žmogaus reikalų. Iš Jo dieviškos burnos girioje išėjo šitie pilni meilės ir svarbų žodžiai: **Gailu man žmonių... kąd alkani...** Žinau, kad šiandien atsikartojo skurdas. Žmonės kenčia badą, jei ne visi ir nevisur ir nevisuomet, tai tankiai ir daugumas. Jezus regi jumus... ir vėl atkartoja Savojo Vietininko ant žemės lupomis: **Gailu man žmonių!**

Seniaus veikė tamtikros darbininkų ir amatninkų draugijų įstatos, kurios savuosius apgynė; šiandien jie radosi apleisti ir atiduoti ant geros ir piktos valios kapitalistams, turintiems piningą, kasyklas, fabrikas, darbo padargus. Ant skriaudos darbininkui irgi išėjo nauji išradiniai, kurie pripadeda mažesniu darbu ir trumpesniu laiku išdirbti daugiau tavoro, teipogi ir greitas ir pigus tavoro pervežimas į tolimiausius kraštus. Tukstantis rankų, norinčių dirbti, atsirado be darbo. Pertatai, samdant į darbą, prie derybų tikrai liuosais radosi tiktai turtingieji. Galėdami išsirinkti iš tukstančių darbininkų, mesdavo jiems užmokesnį dažniausiai koki norėdami, neteisingą, nės žinojo kad darbininkas sutiks ant betkokio užmokesnio, norėdamas patsai savę ir šeimyna išgelbėti nuo bado.

Užtatai patįs krovė kaskart didesnius turtus. Gyvenimo įrankius apvertė į gyvenimo tikslą, ir vienantiniu tų žmonių, išsižadėjusių sąžinės ir tikėjimo į sudą po myriui, geidimu buvo—vartoti, vartoti žemiškų gerybų kuodaugiausiai ir kuogreičiausiai! Kas jiems link teisybės, arba bent link padorumo! „Dorybė seka tik paskui piningus“—sakė su senovės pagonų poetu.

Ant artymo—sakė—nereiki atsižvelgti, jeibent tik tuomet, kai išrokavimas leidžia arba liepja. Kad laikas tai piningas, kurio nepridera gaišinti, tai atimti nuo darbininko ir šventadieni! Moterįs ir vaikai dirba pigiaus—tai darbininkų pačias ir mažmečius vaikus patraukti į fabriką! Kam-gi mašina stovės naktį—tai atimti nuo darbininkų ir nakties atilselį!

Nieko čia negelbėjo Bažnyčios persergėjimai ir gydytojų šauksmai: „Ką darote su darbininkais! Argi nematote, juog jų dušia genda, juog visa žmonių giminė silpnėja ir nyksta?“ Daugumas nežmoniškų darbadavių ramiai sau kartojo Kaino žodžius: „Ar aš sargas brolio mano..!“ Kam iš to skriauda, kas nenori dirbti, tegu neateina. Laukia ir spaudžiasi dešimtis jo vieton.“

Draug su fabrikų darbininkais, teippat ir miesčionis, mažieji pirkliai, amatninkai ir artojai įpuolė į vargą per niekuomi nežabojamą laisvę uždarbauti ir pirkliauti. Kurpius siuva batus, dailidė dirba spintas, ukininkas didesnis ir mažesnis veido prakaitę išgyvena dirvą, bet visudidžiausį pelną ir pjutį iš jų darbo traukdavo ir visutankiai ima spekulantas, didysis pirklys ir palukanų plėšikas. Širdis plyšta nuo vieno tik pamislyjimo, kiek šeimynų musų kraštę įkrito į baisiausią tų palukininkų vergiją, kiek tai laukų ir namų miestuose ir sodžiuose paskutiniu laiku perėjo į svetimas rankas per nelaimę, bet ir per laidokystę, kuri išimetė visur ir terp beturčių, nes ir jie imdami paveikslą iš lepaujančiųjų turtočių, prisidirbo daugybę reikalų nereikalingų.

Ne čia dar galas nedorybei. Nuo to laiko, kaip išmetė Viešpatį Dievą iš įstatų, syla pajėmė viršų ant teisybės. Nuo tos valandos tasai skaitėsi turįs

didžiausią politišką išmintį, kurs geriausiai mokėjo traukti pelną iš silpnėsio.

Tokiuo budu atidengėm šaltinį šiandienykščio sumišimo ir visuomenės ligos.

Virtimų tiekė K. P. T.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

Daržoves. Kaslink daržovių, tai jos yra labai naudingas maistas. Jos atgauna visą kuną ir atvėsina vidurius. Pas jas yra apščiai čukraus, skarbylo *) ir skarbylo gumos **), bet maž baltymės medegos. Par tai reikia daržoves maišyti su kitu maistu. Daržoves priderančiai sutaisytos gydo senus ligonis net. Valgomosios daržoves yra galima padalyti į penkis skyrius.

1. **Svogunas** ir panašus į svoguną: bulbė, griežtis požemis ir viršžemis, arba cukrinis.

2. **Šaknininkai:** ropė, morkus, burokas, pasternakas, ridikas, krienos, saločiai, rapuncelis.

3. **Jaunos metigės:** smidra, apvynių jaunučiukės atžalos.

4. **Laiškai ir lapai:** rugštyne, špinatas, balanda, buroklapiai, pimpinėlė, arba raudongalvė, jūros kopustai, garbanuočiai kopustai, rausviejei, baltiejei, mėlyniejei ir raudoniejei kopustai, cikorijos šakytės, portulakas, kopustai žyduoliai.

5. **Ziedai:** židantiejei kopustai, arčiokai.

Matai, Meilutis Skaitytojau, kas par įvairybę visokių šaknių, laiškų ir lapų. Yra iš ko pasirenka, ar ne tiesa?

Bulbė turi daug skarbylo ir labai pritinka prie visoko: prie miltų, prie ankštuolių, prie daržovių. Miltanga bulbė ar tai kepta, ar virta yra poniškas valgis. Bulbės yra galima valgyti kasdien kaip duoną ir vaisių ir nekiek neįkiri (nenubosta). Bulbė reikalauja tik prindėlio ir pati geroji yra valgyti ją su ištirpintu sviestu, su pienu, ar su pasukomis.

Vaisiai. Obuoliai kriaušės *) slyvai žali ir virti (mišinys, kompotas) yra geru—geriausias ir sveikas maistas ir užsipelno didelio girklo. Visigi vaisius ir giria. Vaisiai talpina savyje kuodaugiausiai cukraus ir skarbylo gumos (klijų), e visai maž kiaušinio baltymės. Vaisių užduotis yra pasilpninti pilvė bent kiek veiksmą kitų valgių, kad ne susispiestu viduriuose parviršų albuminato **) ir neimtu kenkti sveikatai. Mokslas nurodo, juog pardaug baltymių kunė, tai butinai negerai. Vaikai mėgsta vaisius, ale ir pa-

*) Skarbylas—Krakmalas.

**) Guma—klijai.

*) Grušios.

**) Albuminatas—Baltymė ar tai kiaušinio, ar tai mėsos, ar tai medžio ir žolės.

augusiems jie neprošali. Doktorai sako, vaisiai pataisą kraują. Ištikro teip ir yra. Didelis yra skirtumas tarpu kraujo pasidariusio iš alaus ir dešros ir pasidariusio iš rupjos duonos ir iš vaisių. Pirmasis yra tirštas, antrasis-skystas. Nėra ne kalbos, juog kraujas, pasidareš iš vaisių, yra labai grynas ir geras. Jis paskubina gromulį ir greičiau maino kuno medegą. Suvalgytas vaisius istuma laukan užkamšas. pažadina inkstus ir paerzina puslės prietaisas, Šit, vyno kekės labai dera krutine ir pilvu sergantiems, Vaisiai negirdėtai naikina, ar bent palengvina: senas prietvaras, vidurių karščius, saugelas, kaulų laužymą, jaknų, puslės ir inkstų kančias. Kadangi vaisiai turi daug vandens ir rugšties, tai jie gerai vėsina visokias į drugį panašias ligas. Užtat doktorai yra papratę liepti ligoniui gerti apirugščius iš vaisių gerasus. Sveika yra duoti gerti sergančiam vaisių syvus praskiestus vandeniū. Tai gesina troškulį. Kaip antai aviečių limonada citrinos sultis ir tt. Ypatingai reikia negailėti vaisių vaikams. Jiems visugeriausias penas yra: rupi duona, vaisiai ir pienas.

Ir kiek tai yra visokios rušies vaisių! Yra vyšnių, yra slyvų mėlynųjų ir geltonųjų, yra obalių ir kriaušių saldžių—saldesnių, vynuogių žalių ir džiovintų, yra pomarančių, yra serbentai, vašokliai, aviečiai, žemuogės, braškės, vaivorai, mėlynės ir daugybė kitokių. Jeigu paminėtume dar tuos, ką ataveža pas mus iš užsienio, tai nebebutu ne skaitliaus galo. Kaip tai žmogui yra malonu, vasarą; skini sau vaisius nuo meldžio ir valgai žalius, net sultys varva, e žiemą turi džiovintų!

Nors Lietuvoje vaisiai vieni negali išpenėti žmogaus—nes pas mus šaltokas kraštas—bet užtat šiltuose kraštuose yra daug svieto gyvenančio vien tik vaisiais. Va, duonos medis, daktyliai, figos kuogeriausiai užmaino duoną pietų gyventojams. Murinas, raitas jodinėdamas ant savo kupranugario (verbliūdo) po saulės įkaitintus smiltynus, minta beveik vienais daktyliais, figomis ir vandeniū. Vienas doktoras sako:

„Aš pats keliaudamas Paragvajoje (Pietinėje Amerikoje), tankiai nieko daugiau nevalgydavau, kaip tik mirkytus kukuruzus, virtas manioko šaknis ir apelsinus. Kelionė buvo įkiri, bent po dvilyką valandų kasdien, visgi nepavargdavau. Tie vaisiai pakeisdavo man duoną ir bulbes. Kana, kad bučiau valgęs mėsą, kiaušinius ir gėręs vyną, rasi butu pavodiją karštame krašte?“

Meilutis Skaitytojau! Linkiu tau nuoširdžiai, kad tu pamažu pratintumais prie vaisių. Jei tavo pilvas yra netikęs, jei turi prietvarą, tat nepalik nėvienu pietų nepriduręs vaisių. Šit, jeigu tu eidamas gultų suvalgytumai kas vakarą po dvi, tris džiovintas figas, ant rytojaus gangreit pajustumai atamainą. Šitas faktas rodo, juog vaisius, patekęs pilvan, nesnaudžia.

Pienas talpina savyje visą reikalingą medegą

jaunam kunui. Sakytumai, jis tam ir yra sutvertas. Pienas tinka ypatingai tiems, kurie neponiškai gyvena, kurie gan daug kruta, nekanakiek ragauja mėsos ir mėgsta gerti vandenį. Vaikams pienas tai jau yra parpuikus maistas. Tulas pilvaligis valgo pianą be jokios žarnų skriaudos, bet kaikuriems pienas nelabai dera. Jaknočiai ir tie, kurie kenčia pilvakamšas, negali kęsti pieno.

Nereikia pieno virinti, bet tik pašildyti. Žmogaus viduriai turi ypatingą rugštį. Pavirintas pienas sunkiaus virškinasi. Valgis pienu užbaltintas yra paprastai sveikas ir pigiai pilvo mašinos malamas.

Rugštas pienas ir pasukos yra labai sveika. Pasukos pargerai dera tiems pilvaligiams, kuriems pienas netinka. Ligonis privalo tuomet valgyti pasukas, kuomet alksta, e gerti—kuomet trokšta. Suris irgi yra labai naudingas, nors jis virškinas nepigiai. Anot tos patartės suris pusrytyje yra auksas, pietuose—sidabras, vakare—švinas. Aš pasakyčiau, juog riebus suris yra sunkus pilvui, nors liesas ir varškė teipos nėra lengvi. Bet šiuodu paskutinioju visgi yra geresniu už aną; juodu galima valgyti be baimės. Varškė pabastyta druską, bent kiek užtaisyta grustais kmynais, truputį praskiesta pienu, lyginas su virtą mėsą, dagi kaslink gromulio yra patogesnė. Varškė su bulbėmis, ar su košė, sako, esanti karališkas valgis.

Anot daktaro Reklamo, garsaus sveikatžinio, sviežias suris, išvidaus visuomet baltas, iš viršaus bent kiek geltonas butinai užmaino mėsą ir dėlto esą reikia jį labiau godoti. Senas suris, visas pageltonavęs, surumbėjęs, erzinas pilvą paaugusiems, nesiduodąs gromulti, e mažiems vaikams esąs blėdingas.

(toliaus bus)

Karpių veisimas, auginimas.

Jau pavasaris ateina; pilni prudai, pilnos balos vandens. Daug prudų ir balų stovi dykai, tuom tarpu kad kiekvienas kvadratiškasis sieksnys galētu duoti nors penkes kapeikas pelno. Iš pernai metų daug yra mažų karpiukų; praeitoji žiema buvo lengvi—gerai išmito, taigi kiekvienas ukininkas turis nors nedidelį pruduką gali nusipirkti sau mažų žuvikių, parsivežti, įleisti prudan, ir rudenį jis sulauks puikios žuvies. Ant pusantrų kvadratiškojo sieksnio, galima leisti vieną žuvikę, o jeigu kas penėtu, galima leisti ir daugiau. Karpis par metus ne giliame šiltame vandenyje išauga į du-tris svarus. Perkant už žuvikę nedidelę mokesi kapeiką, už didesnę dvi-tris. Kapeikinė žuvikė nešeriama užaugs į svarą; už svarą moka rudenį sau mažiau 12-15 k. taigi gryno pelno nuo kiekvienas žuvikės turime su viršum 10 kapeikų. Šeriama žuvikė per vasarą suėda apie 2 kap. o paauga sau mažiau dvigubai kaip ne šerima. Taigi ar ne geru daiktu yra žuvis augint? Kiekvieuame

paviete jau yra ir mūsų gubernijoje yra priesiekamai žuvikių. Teip Raseinių paviete, kurs galima sakyti daugiau kruta tame dalyke yra ši pavasari parduoti apie penkes tukstantis kapų karpiukų. Kas norėtu mažų ar veislinių karpių, gali kreipties šitokiu adresu: Kauno gub. p. st. Carycyna Stulgių miestelis pas vietinį kleboną; pas jį galima gauti neatbutinas tam dalykui žinias. Žuvis yra ant žiemos suvežtos vienos Kražių parakvijoje netoli Carycynos stoties, antros Nemakščių par Goryšių dvare Ponios Joniškevičėnės prude ant gyvų šaltenių. Kam kur arčiau. Gali vienas parvežti keliems savininkams, jeigu toliau kam. Vežti galima kaip tikt ledas ištirps ant prudų. Gerai kol tebėra dar vėsu, o šiltame laike reikia didelios priežiūros. Ši metą iš priežasties daugumo žuvikių ir geros žiemos leisime kapą po 60 kap. t. y. žuvikę po kapeiką. Kur yra lydekų, tenai jas reikia pirmu išgaudyti, nes suės visus karpiukus. Lydeka yra žuvių edžia, kaip vanagas paukščių. Kad kur mažikė ir užsiliktu, tai daug blėdies nepadarys, nes karpis trisyk, jei nedaugiau, greičiau auga, kaip lydeka. Karosai daug ēda, o mažai ir slinkai teauga, teip kad nei karosai prieš karpį negali kyščioti. Platesnes žinias apie karpių auginimą galima gauti tamtikrose knygoose; buvo gan gerai aprašytas veisimo karpių budas pernykščiam „Lietuvos Bitininkė“. Kam to ne užtektu, tegu meta klausimą; bus atsakyta.

Apie gyvų žuvių pervežimą.

Ateina pavasaris. Ne vienam priseina važioti žuvis gyvas iš žieminių prudų į vasarinius; nežinant kaip apseiti pervežant, daug pasidaro skriaudos žuvių savininkams. Pats mačiau, kaip viename vežime, dviejose bačkose pervežant keturiolika verstu išslopa daugiau kaip už du šimtų rublių mažų žuvikių — karpiukų, kitur parvežęs žmogus gyvas dideles veislines žuvis užklojo su drabužiu ir vėl išslopo visos veislines žuvis; tas daugiau padarė nuostolio, kaip ant ketverta šimtų rub. Ir teip tankiai girdėtis nuostoliai per nežinojimą, kaip su gyva žuve apseiti pervežiant iš vienos vietos į kitą.

Žuvininkai turi važiojimui tamtikras bačkas, paplokščes, nuo 60 iki 80 ir daugiau gorčių. Tokios bačkos dedama gulu šonais į vežimą, skylė aukšty; įpilama didžioji pusė vandens, paskui sukratoma sugaudytos žuvikės, Mažesnių daugiau galima talpinti į bačką, didesnių mažiau; teip į 80 gorčinę, netoli vežant, galima nedidelių žuvikių dėti ir į 30 kapų ir daugiau, o didesnių, nuo 6—8 latų sverančių žuvikių galima dėti 15—20 kapų. Kas neturi tamtikrų bačkų, gali vežti kubiluose, visai išplautose silkbačkėse, užtėkuose, o ypatingai, kam nedaug teikia ir netoli. Vežant prižiūrėti, kad vandenį vis tanaujinti, arba kad nusilaisto, papildyti iki saiko.

Neturint šviežio vandens, galima tą patį vandenį pašėmus pilti iš aukšto į tą patį indą; vanduo iš aukšto krisdamas įmuša su savim orą į vandenį ir tuom atsinaujina. Žuvis važioja pavasari ir rudeni, teip kad tuose laikuose vandens tankiausiai ne truksta, tiktai ne reikia tingėti vandenį mainyti arba nusilaščius vis papildyti šviežiu. Kubile vežant žuvytes, kad vanduo ne laistytus, reikia įdėti kelias šluotas. Kaip tikt žuvis pradeda kilti į viršų vandens ir snukiukus kaišioti, suprask kad jos trokšta ir reikia pilti šviežio vandens. Veislines—senes žuvis vežant, galima į bačką dėti po keles, kelioliką, pagal didumo. Didžiosios nėra teip opios, kaip mažosios, juo mažesnės, uo opesnės, tuo reikia didesnės priežiūros. Ir gežinkeliu galima gabenti gyvas žuvis vandenyje.

Iš Tolimųjų Rytų neramios pradėjo eiti žinios. Chinų žemėje, užvis Pekinę, Šanchajuje, Tjan-Tcinę paėmė viršų kurstytojai, kurie kursta žmones prieš svetimtaučius, o ypatingai prieš rusus. Chiniečiai ligšiol negali užmiršti ir rusams dovanoti, kad 1900 metais nuo jų atėmė ir ligšiol tebevaldo Mandžuriją. To judėjimo pirmininku ir vadovu yra generolas Juranšikai, kuriam patariant Chintiečiai perka nuo kazokų Mandžurijoje arklius, ir savo kariumenę sutraukia ties miestu Cinvandao. Tuotarpu Pekinę Chinų sostapilėje leidžia žinias, jog kariumenė esanti sutraukiama Chinų ciesoriui nuo maištininkų (bokserų) apginti, bet tokioms žinioms šiandieną nelabai kas nori tikėti.

Iš antros pusės Japonija iš to Chinų judėjimo vilias didžią turėsianti naudą. Japonai akyliai daboja, kokiuos kareivius ir kiek Rusai gabena iš Mandžurijos. Jie lengviai gali apie tą atsižinoti, dėlto kad Rusijos laikraščiai, nuoširdžiai ir kuouliausiai praneša, kiek jau kareivių tapo išgabenta iš Mandžurijos gelžinkeliu, o kiek laivais per Vladivostoką. O kas dedas Japonų kariumenėje, to nėkas nežino. Nevienas Japonijos laikraštis nepranešė, ar tapo bentvienas kareivis pargabentas iš Mandžurijos tėvynėn, ar ne. Kiti spėja, buk tiktai seniai tėsą pargabenti Japonijon, bet tikros tiesos nėkas nežino. Japonai gali viską užlaikyti paslapyje dėlto, kad nereikalauja slaugyties svetimtančių laivais; jie turi pakankamai savų laivių. Jų kariškasis laivynas dabar skaitos vienas iš visų tipriųjų.

Japonai su atidę žiuri į visus sumišimus ir judėjimus viduje Rusijos, jie akyliai daboja, kaip Rusai renką savo atstovus į Valstijos Seimą (Dumą). Iš praejusios karės yra žinoma, kaip sumojingai Japonai moka pasinaudanti kiekvieną nors menką aplinkybę; be abejojimo, jie ir dabar, karei pasibaigus, darbuosis ir steigsis visus atsitikimus, teip suvartoti, idant „Užtekančiosios Saulės Kraštą“ kaip jie patį savo žemę vadina, dar įstablesnę garbę iškelti. *Kun. Ž.*

Port-Arturas. Neseniai sugrižo ponas Vieršinas, buvusysis Port-Arturo ir viso Kvantungo pussalio gubernatorius. Jis vargšas turėjo iš kentėti visus sielvartus ir sunkumus nuo pat pradžios Port-Arturo apgulimo lig pat jo pasidavimo Japonams. Jam sugrižus Peterburgan apipuolė jį gauja žingeidinių žmonių, kurie norėjo ši-tą dasižinoti apie Port-Arturą, ir poną Vieršinimą verste užvertė visokiais klausimais. Vieni klausė šio, kiti-to,

Paklaustas, kaip bus su tais žmonėmis, kurie Port-Arturę turėjo savo namus, savo žemę, ar tie žmonės nėko ir negaus už savo gerą, ponas Vieršinas atsakė:—Japonai pripažino visiems Rosijos pavaldinems (padoniems) jų savastę Port-Arturę. Tokie žmonės lig šioliai tebesiskaito savo namų savininkais. Nelaimė tiktai, jog Japonai nėko neįleidžia Port-Arturan ir neveikiai įleis. Tokiu budu Port Arturo namų savininkai yra panašūs į toki žmogų, kuriam da-leido nusipirkti arkli, bet neleidžia ant jo jodinėti.

Paklaustas ponas Vieršiniuas, kas dabar dedas Port-Arturę, ar išvilko Japonai paskandintus juroje laivus, atsakė, jog visi laivai esą iš vandens išvilkti ir pataisyti. Keli laivai net savo mašinomis nuplaukė Japonijon. Japonai vežą dabar 11 colines ir 12 colines armatas į Port-Arturą, idant dar stiprius apginti jį ir padaryti iš jo neprieinamą tvirtovę. Eina garsas, buk Japonai išardysią gelžinkelį par Kvantungo pussalį, tai yra į Port-Atturą, o pravesią jį ant Korejos linkan, idant kuomažiausiai tebutu kelių į Port-Arturą ir kad tuo sunkiaus butu prie jo prieiti.

(Biržev. Viedomosti).

Žinios iš Lietuvos.

Vilniaus vyskupija.

- 1) Daugailiškės kamendorius kunigas Jeronimas Janulaniš perkeltas į Valkininkus už kamendorių.
- 2) Valkininkų kamendorius kunigas Adomas Zaremba į Paberžę už filijalistą.
- 3) Paberžės filijalista kunigas Vincentas Taškunas į Lacką už kleboną.
- 4) Lacko Klebonas kunigas Juozapas Skop į Lidą už kleboną ir džekoną.
- 5) Gedraičių kamendorius kunigas Pranciškas Čaglis į Trubską už kleboną.
- 6) Trubsko klebonas kunigas Eduardas Dokurna į Nemenčiną už kamendorių.
- 7) Nemenčino kamendorius kunigas Jonas Kondratas į Lidą už kamendorių.
- 8) Lidos kamendorius kunigas Peliksas Teškliš prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios Vilniuje už kamendorių.
- 9) Šv. Petro ir Povilo bažnyčios kamendorius kunigas Boleslovas Voleika į Druskininkus už kapelioną.

- 10) Kunigas Kazimeras Klepackis parkirtas už kamendorių prie šv. Pilipo ir Jokubo bažnyčios Vilniuj.
- 11) Šv. Pilipo ir Jokubo bažnyčios kamendorius kunigas Boleslovas Korn į Olšanus už kleboną.
- 12) Strunaičių klebonas kunigas Aleksijus Bacevyčius į Valkininkus nž kleboną.
- 13) Valkininkų klebonas kunigas Povilas Kolas į Gegužinę už kleboną.
- 14) Gegužinės klebonas kunigas Jurgis Illoden į strunaičius už kleboną.
- 15) Kundžių klebonas kunigas Makarijus Jancevyčius į Uzdeną už kleboną.
- 16) Uzdeno klebonas kunigas Jaroslavus Beinaravyčius į Korkožyną už kleboną.
- 17) Korkožyno Klebonas kunigas Konstantinas Koscia į Kundzius už kleboną.
- 18) Lunių klebonas kunigas Adolpas Miknevyčius į Ščučina už kleboną.
- 19) Ščučino klebonas kunigas Tadeušas Savašinskis į Lunius už kleboną.
- 20) Druskininkų kapelionas kunigas Juozapas Vangelis į Marcinkonių filiją.
- 21) Komajų kamendorius kunigas Nikodimas Albaravyčius į Eišiškę už kleboną.
- 22) Zabludovo Kamendorius kunigas Edmundas Petkevyčius į Naujadvarį už kleboną.
- 23) Krišino bažnyčios mansijonorius už mansijonorių prle Dobrinio bažnyčios.

Šiauliai. 19 Kovo mėnesio dienoje pirmoje po pusnakčio valandoje, tarp Šialių ir Amalių ant 148 viorsto susidurė du trukiniu. Abu garvežiu (abi liokomotivi) ir 17 vagonų sutrupėjo šipuliuosna. Tapo užmušti: masinisto pagelbinikas Solončikovas, vyresnysis konduktorius Bilevyčius ir tepėjas Grigelis. Sužeistieji: vyresnysis konduktorius Jastromskis, masinistas Kabanovas ir konduktorius Šilčenko. Tapo užgautas Bancarevyčius. Sužeistuosius nugabeno į Šiaulius. Kelias tapo suardytas par trisdešimtis sieksnių. Tirinėja, kas kaltas.

Is Panevėžio 18 kovo miesto dumos namuose buvo nepaprastas visuotinis Antrosios Panevėžio Vartotojų Draugijos Susirinkimas.

Susirinkimas pripažinęs jog Draugijoje yra sąnariai, kurie žodžiu ir raštu gadin gerą vardą Draugijai, vienbalsiai nutarė p.p. Antaną Gribovą ir Juozapą Beinorį prašalinti iš Draugijos kaipo jai kenkiančius sąnarius ir atgrąžinti jiems jų įdėtus pinigų.

Toliaus, susirinkimas vienbalsiai nutarė įtaisyti Draugijos Krautuvėje geležies skyrių ir įsteigti atskirą krautuvę ant Smelynės; tam tikslui padidinti pajavą kapitalą ir leisti vienai ypatai dėti į Draugiją likij 600 rub (likšiol ant vieno sąnario vardo tegalima buvo dėti 300 rublių.)

Savo nutarimą susirinkimas patvirtino darbu: bekalbant keliolika sanarių pasirašė pridesią 700 rub. pajavo kapitalo.

Rėdybai susirinkimas išreiškė užsitikėjimą ir prašė posenovei vesti Draugijas reikalus toliaus; o joguei žada Draugija plačiau veikti, išrinko dar du sąnariu į Rėdybą p.p. Petrą Domaševyčių ir Juozapą Antonių. Per visą posėdį buvo gražiausias ramumas ir vienybė.

Kn. Korzonas.

Kaunas. Laike potvinio mieste Kaune, netikt nukentėjo pavienios ypatos, kurių turtas ir visas maistas liko paskandintas, bet nukentėjo, taip pasakyti, ir visa Lietuva, nes visų Lietuvių mylimo Vyskupo amžiną atilsį Motėjaus Valančiaus palaikos buvo par tą potvinį apsemtos. Vyskupaš Motiejus palaidotas yra po Katedros Bažnyčios; ramiai jis lig šiol ten gulėjo ir, šit, ši pavasarį įerzintas Neris (Vilija) užpuolęs ant Kauno apsiatė savo vilnimis ir Katedrą, taip kad vanduo užte užė į Bažnyčios sklepus. Klebonas ką nedarė kad apsaugoti nuo vandens garbingo Vyskupo palaikas, lentomis uždėjo, šiaudais apkamšė tas duris, kur įeinama yra po Bažnyčią, bet tas nieko nepadėjo, vandens daugybės į sklepą pribėgo.

X.

Milašaičių filija (Betygalos par. Reseinių pav).

Labai mes džiaugiamės sulaukę į Milašaičius kunigo. Po smerčio a. a. Kun. Skilskio bus jau daug metų kaip Milašaičiai stovėjo tušti. Par didelius prašymus aplinkinių prie Milašaičių priklausančių parapijonų Jo Mylista Vyskupas davė mums seneli bet darbštų kunigą Gulbiną.

4 d. Kovos buvo šv. Kazimėro atlaidai. Kunių buvo penki, o žmonių! tai kaip niekas neatmena, tokios minios svieto pripludo iš visu šalių. Girkalniškis klebonas Baška sakė gražų pamokslą.

Mateušas.

Žinios iš visos Rusijos.

Peterburgas. Finansų ministeris, kaip praneša laikraščiai, dabar ėšas užimtas suradymu pinigų, reikalingų užmokėjimui japonams už užlaikymą rusų belaisvių, paimtų karės metų į nelaisvę.

~ Paskutiniuose laikuose daug yra kalbama apie sveikatą ministerių pirmininko, grafo Vittės. Vieni sako, buk Vittė ėšas taip nuvargintas sunkiu darbu paskutiniųjų mėnesių, kad butinai ir neatidėtinai reikalaujas ilgesnio atilsio savo sveikatos pataisymui; kiti gi tvirtina, kad grafas jaučiasi užtektinai sveiku ir stipru, kad jis galėsias pildyti savo pareigas ir tolesniame laike ir sulauksias savo vietoje susirinkimo pirmosios Dumos, kas kaip žinoma įvyks 27 balandžio. Ar ir Dumai susirinkus Vittė pasiliks ministeriu pirmininku, tai jau prigulės nuo daug aplinkybių o visupirma nuo pačios Dumos, nuo to iš ko ji susidės ir koki ji bus savo reikalavimuose ir darbuose.

~ Laikraščiai yra dabar pilni žinių apie daromus šiomis dienomis rinkimus. Tiesa, nėra dar tai rinkimai pasiuntinių, kurie važiuos Dumon, bet tik jų rinkikų, bet kadangi nuo šių paskutiniųjų priklausys, kokie galutinai bus žmonių atstovai Dumoje, todėl ir jų išrinkimas yra labai svarbus. Kaip matyt iš žinių, iki šiam laikui apgarsintų, yra išrinkta į rinkikus gana daug ypatų, priklausančių prie taip vadinamos konstitutiška-demokratiškos partijos arba partijos tautos liuosybės; todėl jau dabar galima spėti, kad ta partija bus gana stipra ir busiančioje Dumoje.

Varšava. Į gyvenimą kunigo Jalovickio prie Bažnyčios šv. Traicės įsiveržė apsiginklavę piktadariai. Tarnui pasisekė prieiti prie telefono ir paprašyti pagalbos. Kunigui pagrižus piktadariai išbėgiojo. Triš iš 20 užpuolikų suimta.

Kronštadtas. Pasibaigė sudas apie sumišimus, buvusius Kronštadte 20 ir 27 d. spalnio. Iš 207 apkaltintųjų 84 išteisinti; 123 paskirtos įvairios bausmės, pradedant nuo katorgos iki gyvos galvos ir baigiant 20 dienų arešto.

K.Sk.

Žinios iš užrubežio.

Vokėtija. Prusų parlamente buvo pakeltas klausimas apie praplatinimą rinkimo teisų. Tečiaus pasiuntinių rumas atmetė sumanymą apie įvedimą visuotinio, lygaus ir stataus balsavimo.

Francija. Dvidešimt dienų požememis. 12 numeryje „Ned. Sk.“ buvo rašyta apie nelaimę, atsitikusią Kurjero anglijų kasykloje. Dabar beveik po trijų savaitių, darbininkai užsijėmę gesimu kasyklų gilumoje, nevisai dar užsibaigusio gaisro, pasergėjo vienoje vietoje triliką žmonių, vargiai stovinčių ant kojų; prisiartinę prie jų, patyrė, jog tai buvo darbininkai iš tų, kuriuos gaisras užtiko kasykloje ir kurie čia pasiliko per 20 dienų, tarsi palaidoti po žemėmis. Vienas iš jų taip apsaškoja apie savo buvimą po žemėmis. Persigandęs nuo prasidėjusio gaisro, jis skubinosi jieskoti vietas, kur galėtu pasislėpti nuo pavojaus. Iš karto jis užėjo ant kruvos lavonų, bet toliaus beidamas į augštesnę vietą rado 12 savo draugų, kurie priėmė jį kaip savo išgelbėtoją, bet paskui dar labjaus nusiminė, patyrė kad ir jis draug su anais yra gyvas palaidotas. Visi jie pasiliko ištisą savaitę ant vienos vietos, maitindamiesi moliu, medžių žievėmis, avižomis ir užmuštųjų arklių mėsa ir gerdami po truputį vandens iš plėčkelių, kurias su savim turėjo. Paskiaus jie išsiskirstė ir pradėjo tamsybėse jieskoti išėjimo ir tokiu budu beklajodami sutikę po 20 dienų išsileidžiusius į kasyklas darbininkus. Išgelbetieji yra labai silpni; beveik negali veizėti į šviesą; maitinimasis nesveikais dalykais nemažai užkenkė jų sveikatai. Tečiais gydytojais sako,

kad užlaikant reikalingą atsargumą, jų sveikatą atsitaisysianti.

Ant rytojaus po išgelbėjimo tų 13 tapo atrastas dar vienas gyvas darbininkas. Spėja, kad dar ir daugiau jų užsiliko gyvais kasyklų urvuose, tik iš priežasties užgriuvimo, gelbėjimas yra ir labai sunkus ir pavojingas. K.Sk.

I.

Ponas ir tarnaitė.

- Aš, ponuti, atėjau pasakyti, kad Tamstos neseniai nupirktoji karvė nebeduoda pieno.
- Dėlko tai? gal tu jos gerai nešeri?
- Ne, aš ją šerčiau kaip reikiant, ale ji nebonori ēsti.
- Kas gi jai yr? beneserga?
- Ne, ale ji jau nebepaeina.
- Na, sakyk, kas gi jai pasidarė?
- Taigi mat, ponuti, ji užvakar, tiesą pasakius, jau padvėsė....

II.

Ukininkas ir bernas.

Vienas turtingas ukininkas, kuriam buvo reikalingas darbininkas, išgirdo, jog artimame kaime yra bernas, kurs kasmet maino vietas.

Atvykęs į tą kaimą, eina pas aną berną ir pasikalbėjęs apie algą ima klausti jo: ar tu moki dirbti? ar esi vikrus ir paklusnus?

— Dėl mokėjimo aš jau viską moku, ir dirbu greitai ir gerai atsakė bernas; tiktai iš ryto kojų apsiauti negaliu graičiau, kaip per valandą, o kartais tai ir ilgiau užtrunku. Toks jau mano paprotys nuo mažens. Bet apie darbą nēr ką nei šnekėti: jis man žaibu eina.

— Na, gerai! Tiktai ir aš nuo mažens turiu paprotį—apreiskė savo žaru ukininkas: esu labai piktas; kai įnirštu, tai visiems tenka ar tai botagu ar kuo kitu, aš nežiuriu.

Teip tat ir šeimyninkas (gaspadorius) ir bernas abudu nuo mažens turėjo po paprotį.

Grait juodu siderejė atvyko į ukininko namus.

Kiekvienas pigiai gal suprasti kaip jiemdviem sekėsi dailiai gyventi.

Daug kartų kelia ukininkas savo šeimyną rugių kultū. Visi tuojau kelias ir eina prie darbo; bet mūsų bernas pildo savo paprotį: terliojas su savo naginėm, šniokščia, spjaudosi, žiovauja, raižosi, sunkiai dusauja, na, o kojos vis tebelieka neapautos.

Šeimyninkas su kitais darbininkais jau didumą darbo nuvarė, o berno, kuriam „darbas žaibu eina“, kaip nēra teip nēra; jis mat da vis kojas tebeaunas.

Nebeiškęzdamas šeimyninkas, palikęs klaimą, eina gričion ir regi, kad jo vaikinas, apsiavęs vieną koją, gardžiai knarkia, atrėmęs kaktą į suolą Na, kadangi ir šeimyninkas turėjo paprotį, todėl pagriebęs botagą, kai ims šventinti su juo savo berną snaudalį, šaukdamas: dovanok susimildamas, jau tai toks mano paprotys nuo mažens!...

Bernas su papročiu šoko nuo suolo kaip nuplikytas, pagavo savo antrąją naginę, ir kaip kulka iš sautuvo bėgo iš gričios klaiman, o šeimyninkas vijosi jį droždamas per pliką kulšį su botagu ir tardamas: valandą ar daugiau?! valardą ar daugiau?

Nabagas bernas užmiršo savo paprotį ir įpuolęs į klaimą greit apsiavė antrąją koją ir stoji prie darbo.

Bekuldami kiti darbininkai ėmė juoktis iš mūsų vikraus berno, sakydami, kad jis šiandieną paskutinį kartą pildė savo paprotį. Ir tikrai nuo to pašventimo su botagu visai pametė savo paprotį.

Na, žinoma, ir šeimyninkas turėjo paskui pamesti teipogi savąjį paprotį.

Iš „Saklos“ vertė Adomas Jakštas.

Redaktorius Pralotas **A. Karosas.**

K. GALINAITIS

seniaus Mrongovijus Kaunę

paveda daug įvairių

Dailiuju daiktu

is aukso, bronzos, sidabro ir kitų metalu,

**** ALBOMUS, ****

photographijų romus,

ŠIKŠNINIUS GALIANTERIJOS PIRKINIUS.

Liampas,

visokius ukiškuosius dalykus,

PLIENINIUS PIRKINIUS,

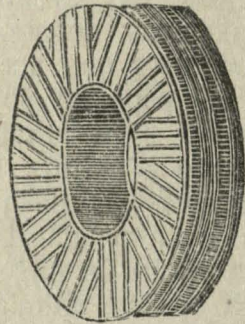
GINKLUS, **

medžioklės įrankius,

**** Kosmetikus ir k.**

PIRMUTINE ROSSIJOS DIRBTUVE

PRANCUZIŠKŲ

AKMENŲ

G. A. RAMMO KAUNĖ

Kurauskio gatvė 50 paties namai.

Siulo malunams girtas tikras Prancuziškas ir padirbtas, kruopų dirbamas, o teip pat šilkus del cilinderių ir kitokius malunų daiktus vidutinėmis kainomis.

KAUNO UKIŠKOJI DRAUGIJA,

turinti savas sankrovas Kaune (ant Didžiosios Sodno gatvės, netol Nemuno), teipajau Panevėžyje, Kėdainiuose ir Rokiškyje **pristato** ateinančiam pavasariui prieinamomis kainomis (cienomis) ir geriausiais gatunkais visokias sėklas, pabrinkinius tręšalus, žemės dirbamąsias mašinas ir ukiškus įrankius. Kainų knygutes išsiunčia pareikalavus, užsakymus išpildo apturėjusi pradavinį (zadotką). Perkantiems dalina dovenai visokias knygas.

Tiktai **tikrasias** sėklas apsimoka sėjus.

Tiktai **tikrieji** tręšalai žymiai padaugina derlių.

Tikrosios mašinos (originališkosios) esti paprastai geresnės už pamėgdžiotasias.

**M. PIASECKAITĖS-ŠLAPELIENĖS
LIETUVIŲ KNYGYNAS,**

nesenai įsikurė; parduoda ir siunčia visokias lietuviškas kitas knygas; turi visokius laikraščius ir priima jų prenumeratą; parduoda taip pat ir rašomuosius daiktus
Adr.: Vilnius, Šv. Jono (Blagoveščenska) gatvė, 13.

A. ir H. SKIRMUNTAS

(Kaunę ir Vilniuje.)

Pavedame garbiųjų klientų atidziai: Vynus bažnytinius valakiškus ir rusiškus iš savų vynylių, teipajau vynus ispaniškus, prancuziškus ir rusiškus geriausių gatunkų. Musų krautuvės turi apšiai išsirinktinai koniakų, romų, arakų, likėrių ir visokių spiritualijų. Parduodame vidutinėmis kainomis, pirkliams nuleidžiame rabatą.

PARSIDUODA

ŠV. KRYŽIAUS KELIO

STACIJOS,

ant popėriaus spaustos, mediniais romais bronziruotais, po stiklu, did. su romais 57×44 centim. Arčiaus susižinoti per laišką adresu: **st. Popeliani**. Žarėnų bažnyčios klebonui ku: Nainiui.

Parduodama Šiauliuosė prie Posadnos gatvės daržas 74 ilgumo, 17 sieksniu platumo,—ukiški budinkai, sodnas vaisingas, ariamo lauko prie miesto **aplank 15 desetinu. Šauliai. Placydas Moro.**

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garalevyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai padidino veikalą; priima užsakymus kas link statymo naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Portova, nuosavi n.